PLAN, BYG OG MILJØ

Norddjurs Kommune

Handlingsplan for forebyggelse og bekæmpelse af rotter 2026-2028

Norddjurs Kommune · Torvet 3 · 8500 Grenaa
Tlf.: 89 59 10 00 · www.norddjurs.dk

Indholdsfortegnelse

1. Baggrund 2
2. Rottebekæmpelse i Norddjurs Kommune 2
3. Ressourcer til rottebekæmpelse 3
4. Status på handlingsplanen 2022-2025 3
5. Sammenfatning af handlingsplanen 4
   5.1. Overordnet mål for rottebekæmpelsen 4
   5.1.1 Fokusområder 4
   5.1.1.1. Sikring af effektivrottebekæmpelse med fokus på den forebyggende indsats 4
   5.1.1.2. Styrket information om rotteforebyggelse 5
   5.1.1.3. Nedbringe anvendelse af kemiske bekæmpelsesmidler 6
6. Den kommunale kloakrottebekæmpelse 6
7. Tilsyn med den private rottebekæmpelse 7
8. Tilsynspligtige ejendomme 7
9. Vildtfodringspladser 8
10. Anholt 8

1. Baggrund

Rotter er kategoriseret som skadedyr, fordi de er spredere af forskellige sygdomme, herunder flere alvorlige sygdomme til mennesker og dyr, samt fordi de kan forårsage massive bygningsskader, med store økonomiske konsekvenser til følge.

I henhold til bekendtgørelse om forebyggelse og bekæmpelse af rotter skal kommunerne udarbejde en handlingsplan, som revideres hvert tredje år.

Handlingsplanen skal som minimum indeholde følgende:
- Overordnede mål for rottebekæmpelsen i kommunen.
- Tildelte ressourcer til rottebekæmpelsen.
- Målelige succeskriterier for rottebekæmpelsen.
- Konkret beskrivelse af tiltag til opnåelse af beskrevne mål.
- Plan for den kommunale kloakrottebekæmpelse og samarbejde med spildevandsselskabet om kloakrottebekæmpelse indeholdende beskrivelse af omfang og metoder (fælder, spærrer, gift m.v.).
- Plan for kommunens tilsyn med privat rottebekæmpelse.

Handlingsplan for bekæmpelse og forebyggelse af rotter beskriver overordnet, hvor Norddjurs Kommune i den kommende periode vil sætte ind i arbejdet med at forebygge og bekæmpe rotter.

Formålet med handlingsplanen er at synliggøre rottebekæmpelsen og forebyggelsen, og give den kommunale forvaltning på området mulighed for at vurdere, om de mål, den har sat, også bliver nået.

Handlingsplanen skal offentliggøres på kommunens hjemmeside.

2. Rottebekæmpelse i Norddjurs Kommune

Norddjurs Kommune dækker over et ca. 743 km^2 stort fastlandsareal og ca. 22 km^2 på øen Anholt med et indbyggertal tilsammen på ca. 36.660.

Rottebekæmpelsen er en kommunal opgave og i Norddjurs Kommune er opgaven udliciteret til et privat skadedyrsbekæmpelsesfirma. Den daglige administration, kontrol og håndhævelse inden for området varetages af kommunens eget administrative personale.

Den administrative varetagelse af rottebekæmpelse har til formål at sikre:
- at kommunens borgere modtager en effektiv bekæmpelse og vejledning om forebyggelse af rottegener,
- at kommunens borgere aktivt deltager i forebyggelse på egne arealer, og
- at al bekæmpelse og forebyggelse følger de lovgivningsmæssige retningslinjer

Alle anmeldelser modtages digitalt via Norddjurs kommune hjemmeside - norddjurs.dk eller på telefon 78 77 34 60.

3. Ressourcer til rottebekæmpelse

Den kommunale rottebekæmpelse er i princippet en sikringsordning, der sikrer kommunens borgere og virksomheder mod uforholdsmæssigt store udgifter til bekæmpelse af rotter i tilfælde af rotteangreb.

For alle grundejere i Norddjurs Kommune dækkes udgifter til rottebekæmpelse af et fast årligt gebyr, der opkræves pr. kvadratmeter bebygget areal af en ejendom. Det gælder både private grundejere, virksomheder, offentlige og statslige institutioner m.v. Som borger eller virksomhed skal man derfor ikke betale ekstra, hvis man en dag får brug for hjælp til bekæmpelse af rotter på egen ejendom.

Rottebekæmpelsen skal hvile i sig selv, og et over- eller underskud i ét år indregnes derfor i gebyret for de efterfølgende år. Ifølge lovgivningen består rottegebyret af et fast bidrag og et variabelt bidrag, med to forskellige satser.

I Norddjurs Kommune er der følgende takster i 2026:
Fast bidrag = 47,41 kr.
Variabelt bidrag for bebygget areal op til 250 m^2 = 0,4047 kr. pr. m^2
Variabelt bidrag for bebygget areal over 250 m^2 = 0,2024 kr. pr. m^2

Der vil løbende kunne ske reguleringer i gebyret. Reguleringen sker i henhold til gældende lovgivning og for at dække udgifter til en miljøbevidst og effektiv rottebekæmpelse i kommunen.
Gebyret dækker både udgifter til selve bekæmpelsen og til de administrative opgaver, herunder de indsatser som varetages af Norddjurs Kommune.

I perioden 2026–2028 skønnes den administrative ressource til rottebekæmpelsen at udgøre gennemsnitligt 0,2 årsværk pr. år.
Den administrative indsats omfatter databehandling og sikring af, at der fortsat leveres en effektiv og målrettet bekæmpelse. Kommunen arbejder i tæt dialog med borgere i konkrete rottesager, og hvor dialog ikke er tilstrækkelig, håndhæves de gældende regler.

4. Status på handlingsplanen 2022-2025

Antallet af rotteanmeldelser viser generelt ikke noget om, hvor effektivt rottebekæmpelsen udføres, men er i højere grad udtryk for naturlige udsving i bestanden. Det er den generelle tendens i Danmark, at der kommer flere rotter, hvilket bl.a. kan skyldes klimaforandringer med mere vand og mildere temperaturer, der kan forbedre levebetingelserne for rotter. Dette er også gældende i Norddjurs Kommune.

Tabel 1.Oversigt over rotteanmelder og giftforbrug i Norddjurs kommune over flere år.

År	2022	2023	2024	2025

Anmeldelser	1.219	1.325	2.115	1766
Gift med indhold af antikoagulanter i gram	167.531	96.181	72.229	30.928
Gift med indhold af D-vitamin i gram	22.580	38.020	59.860	34.440

Norddjurs Kommune har fokus på løbende evaluering af giftforbruget. Det kan konstateres, at der i dag bruges mindre gift indeholdende antikoagulanter. Se tabellen ovenover. Antikoagulenter virker blodfortyndende og medfører en pinefuld død ved at forårsage indre blødninger. På grund af giftens viderespredning i små rovpattedyr og rovfugle er det et ønske i Danmark og ikke mindst i Norddjurs kommune at minimere forbruget af det.

Norddjurs kommune har den opfattelse at samarbejde med kommunens borgere er konstruktiv og velfungerende og de mulige klager eller misforståelser løses løbende.

Der er etableret et godt samarbejde mellem Norddjurs Kommune og AquaDjurs omkring opfølgning på sager med kloakbrud i det offentlige kloaknet.

På alle kommunale skoler, plejehjem og daginstitutioner og andre offentlige institutioner, hvor det teknisk var muligt, er der etableret rottespærrer. Rottespærrer bliver tilset og serviceret 2 gange årligt.

5. Sammenfatning af handlingsplanen

5.1. Overordnet mål for rottebekæmpelsen

Norddjurs Kommunes overordnede mål er at nedbringe antallet af rotter mest muligt gennem en effektiv og målrettet indsats med fokus på forebyggelse af rotteforekomster.

5.1.1. Fokusområder

Norddjurs Kommune vil prioritere følgende fokusområder, der vil medvirke til at opfylde de overordnede målsætninger, som kommunalbestyrelsen har fastsat for rottebekæmpelsen;

- Sikre effektiv rottebekæmpelse med fokus på den forbyggende indsats
- Styrke kommunikation og information til kommunens borgere og virksomheder
- Minimere anvendelse af kemiske bekæmpelsesmidler

5.1.1.1. Sikring af effektiv rottebekæmpelse med fokus på den forebyggende indsats

Effektiv rottebekæmpelse og forebyggelse

Målet med indsatsen er at sikre, at kommunens borgere og virksomheder modtager en effektiv rottebekæmpelse. Erfaring viser, at den mest effektive strategi er at forhindre rotter i at slå sig ned i nærheden af mennesker. Dette forpligter grundejere at deltage aktivt i forebyggelsesarbejdet.
Det er grundejers opgave at sikre sin ejendom mod rotter. Forebyggende tiltag kan variere fra ejendom til ejendom, afhængig af bygningstype og omgivelser. Norddjurs Kommune ønsker at optimere vejledning af borgere og virksomheder om nødvendige tiltag for rottesikring af deres ejendomme.

Privat rottebekæmpelse og bygningsgennemgang

Hos borgere og virksomheder, der anvender privat rottebekæmpelse via sikringsordninger, er der behov for øget fokus på bygningsgennemgang og håndhævelse af kravene.
Hvert tredje år skal en fagperson fra det private bekæmpelsesfirma, der har etableret sikringsordningen, udføre en bygningsgennemgang. Formålet med det er at tydeliggøre over for grundejeren, hvilke sikringsmæssige fejl og mangler ejendommen har.
God forberedelse gør en forskel – og det bliver nemmere at holde rotterne ude.

Forebyggelse gennem naturtiltag

Flere kommuner i Danmark har stor succes med at forebygge rotter ved at opsætte fuglekasser i udvalgte steder. Norddjurs Kommuner har flere genbrugspladser, deponier og lignende, som vil have stor gavn af at have etableret rovfuglebestande i nærheden. Rovfugle som tårnfalk og natugle er de fuglearter, der har nemmest ved at etablere sig i menneskeskabte miljø-fuglekasser. Begge fuglearter er effektive i kampen mod rotter. En lille natuglefamilie eller tårnfalkfamilie kan spise ca. 1.000 gnavere i sæsonen.

Skoletjeneste og læring
Norddjurs Kommune arbejder målrettet på at begrænse rotternes spredning og sikre et sundt og trygt miljø for alle. I denne indsats tror vi på, at børnene kan spille en helt særlig rolle.
Børn er nysgerrige og fordomsfrie, og netop derfor er de de bedste ambassadører for forandring. Ved at inddrage børnene i oplysning og dialog kan vi sammen ændre synet på rotter og styrke forståelsen for, hvordan vi forebygger problemer. Når børn lærer om gode vaner – som at holde haver og omgivelser rene, undgå madrester og sikre affald korrekt – kan de bringe denne viden med hjem og inspirere hele familien.

Norddjurs Kommune ønsker at investere i kommunens børn ved at udvikle en skoletjeneste på et af kommunens attraktionssteder.
Formålet er at tilbyde skolebørn spændende og lærerige forløb om rotten, dens tilpasningsevne og vores fælles ansvar for at holde den ude af beboede områder og holde den ude i naturen, hvor den hører til.

Rotten er et dyr, der blot søger mad og gode skjulesteder, og den vil forsøge at trænge ind, hvor det er muligt. Den er blandt de mest tilpasningsdygtige arter og har fulgt mennesket i årtusinder. Ved at give børnene viden om rottens adfærd og livsbetingelser kan vi styrke forståelsen for forebyggelse og skabe en langsigtet indsats mod rotteproblemer.

Succeskriterier:

- Styrket dialog med borgere

Der opnås en øget og kvalificeret dialog med borgere om nødvendigheden af at rottesikre bygninger og kloaknet. Dette skal ske gennem oplysning, kampagner og direkte kontakt.

- Konsekvent håndhævelse af bygningsgennemgang

Bygningsgennemgang gennemføres og håndhæves på ejendomme, hvor der konstateres rotter, med henblik på at sikre forebyggende tiltag og minimere risikoen for gentagne problemer.

- Etablering af flere fuglekasser

Der opsættes flere fuglekasser ved genbrugspladser, deponier og andre relevante steder for at styrke biodiversiteten og reducere tilgængeligheden af føde for rotter.

- Udvikling af skoletjeneste

En skoletjeneste etableres på et af kommunens attraktionssteder, hvor skolebørn tilbydes undervisningsforløb om rottens biologi, tilpasningsevne og vores fælles ansvar for at holde den ude af beboede områder.

5.1.1.2. Styrket information om rotteforebyggelse

Erfaringer viser, at der ofte efterspørges konkret viden om rottens adfærd til brug for forebyggende tiltag på den enkelte ejendom. Det er en kommunal pligt at vejlede borgere og virksomheder om, hvordan der kan forebygges mod rotter.
For at imødekomme dette behov ønsker Norddjurs Kommune at styrke kommunikationen og informationsniveauet.

Norddjurs Kommune ønsker derfor, at
- tilbyde grundejere relevante foldere, pjecer og andet materiale, der understøtter den daglige dialog, og
- udbygge og tilpasse kommunens hjemmeside, så den afspejler borgernes og virksomhedernes reelle behov for information om rottebekæmpelse og forebyggelse.

Succeskriterier:

- Løbende anvendelse af udarbejdede materialer

De udarbejdede pjecer og vejledninger om rottebekæmpelse og forebyggelse anvendes aktivt og kontinuerligt i dialogen med borgere, institutioner og relevante aktører.

- Kvalitetssikring af digital information

Informationsmængden og indholdet vedrørende rottebekæmpelse og forebyggelse på kommunens hjemmeside kvalitetssikres løbende, så borgerne altid har adgang til opdateret, korrekt og brugervenlig information.

5.1.1.3. Nedbringe anvendelse af kemiske bekæmpelsesmidler

I Danmark er det tilladt at anvende visse kemiske midler til rottebekæmpelse, forudsat at de er godkendt af Miljøstyrelsen. De mest anvendte midler indeholder antikoagulanter, som virker blodfortyndende og medfører en langsom og smertefuld død ved indre blødninger.
Selvom brugen af antikoagulanter er faldet markant på landsplan og i Norddjurs kommune, findes der stadig spor af disse stoffer i små rovpattedyr og rovfugle. Miljøstyrelsen har derfor skærpet kravene til anvendelsen, hvilket skaber et naturligt behov for udvikling af giftfri metoder og teknologi.

I dag er det muligt at anvende gift baseret på overdosis af D-vitamin. Denne metode medfører kun en begrænset overførsel til næste led i fødekæden og udgør derfor ikke en væsentlig risiko for sekundære forgiftninger.

Norddjurs Kommune har med stor succes anvendt flere typer smækfælder. Derudover benytter vi en specialtrænet rottehund, som hjælper rottebekæmperen med at lokalisere gemmesteder, hvor det ellers er vanskeligt at komme til.

I den kommende periode vil Norddjurs Kommune arbejde målrettet på at reducere anvendelsen af kemiske produkter, der indeholder antikoagulanter, og i stedet fremme brugen af mere miljøvenlige og dyrevelfærdsmæssigt forsvarlige metoder.

Succeskriterier:

- Reduktion af brug af antikoagulanter

Forbruget af antikoagulant-baseret gift til rottebekæmpelse reduceres, med henblik på at minimere miljøpåvirkningen og fremme mere bæredygtige bekæmpelsesmetoder.

6. Den kommunale kloakrottebekæmpelse

Norddjurs Kommune samarbejder med spildevandsselskabet AquaDjurs om løbende vurdering af behovet for bekæmpelse og forebyggelse af rotter i kloaksystemerne. Den nuværende strategi fokuserer på renovering af kloakker og hurtig udbedring af konstaterede kloakbrud for at forebygge rotteproblemer.

Kommunerne har ingen lovmæssig forpligtelse til at bekæmpe rotter i kloakker. Kloakrotter udgør primært et problem, hvis de forårsager skade på kloakrør og brønde ved at trænge op af kloakker eller ind i bygninger.

Det er generelt meget vanskeligt at gennemføre en effektiv bekæmpelsesindsats i kloaksystemerne.

Kommunen sikrer effektiv opfølgning på konstaterede kloakbrud i både offentlige og private kloakker. Brud på kloakrør er en væsentlig årsag til rottetilhold, og der undersøges normalt for kloakdefekter i forbindelse med rottebekæmpelse, hvor der er mistanke om fejl.
Ved mistanke om brud vejledes grundejeren om, at undersøgelse og udbedring skal foretages af en autoriseret kloakmester – eventuelt via grundejers forsikring.

Norddjurs Kommune har i samarbejde med AquaDjurs monteret rottespærrer på kommunale skoler, daginstitutioner og plejehjem, hvor det har været teknisk muligt og hensigtsmæssigt.
Der gennemføres regelmæssigt tilsyn på disse ejendomme for at:

- forebygge rotteproblemer,

- undersøge tegn på rotteaktivitet i interne kloaksystemer,
- iværksætte bekæmpelse, hvis rotter konstateres, og
- registrere fejl og mangler i kloakker med henblik på udbedring.

I 2023 fik private, regionale og statslige skoler, plejehjem, daginstitutioner og hospitaler i Norddjurs Kommune tilbud om opsætning af rottespærrer. På grund af lav tilslutning overvejer kommunen at udsende et nyt tilbud.

7. Tilsyn med den private rottebekæmpelse

Det er muligt for borgere og virksomheder i Norddjurs Kommune at benytte private bekæmpelsesfirmaer med R-1 autorisation til at bekæmpe rotter på deres ejendom. En R-1 autorisation er en godkendelse, der gives til professionelle firmaer, som har den nødvendige uddannelse og kompetence til at udføre rottebekæmpelse i overensstemmelse med gældende lovgivning.
Derudover kan grundejere selv bekæmpe rotter på deres egen erhvervsejendom, hvis de har opnået en R-2 autorisation. Denne autorisation kræver en særlig uddannelse og giver ejeren ret til at udføre bekæmpelse på egen erhvervsgrund. Det understreges, at enhver form for privat bekæmpelse sker uden omkostninger for Norddjurs Kommune, og at der ikke kan opnås dispensation for betaling af rottegebyret, selvom bekæmpelsen udføres af ejeren med R-2 autorisation.
Norddjurs Kommune har pligt til at sikre, at privat rottebekæmpelse hos borgere og virksomheder foregår i overensstemmelse med gældende regler og retningslinjer.

Én gang årligt gennemfører Norddjurs Kommune stikprøvetilsyn hos et antal private bekæmpelsesfirmaer, der har indgået aftaler med borgere eller virksomheder om sikringsordninger. Tilsynene udføres af den kommunale rottefænger og omfatter blandt andet:

- Kontrol af, om der er aktiv rottebekæmpelse i gang
- Verificering af, at anmeldelsen er registreret i den nationale rottedatabase Rottehullet
- Gennemgang af bekæmpelsesmetoder og anvendte midler
- Kontrol af, om bygningsgennemgang er efterlevet

Hvis der konstateres manglende overholdelse af lovgivningen, kontakter kommunen det pågældende firma. Hvis firmaet har stillet krav eller bemærkninger til grundejeren, som ikke er efterkommet, tager kommunen kontakt til den pågældende borger eller virksomhed.

Formålet er at sikre, at rotterne bekæmpes effektivt, og at der er fokus på forebyggende tiltag, så rotterne ikke vender tilbage.

8. Tilsynspligtige ejendomme

Norddjurs Kommune bekæmper rotter i hele kommunen efter anmeldelse. For en række udvalgte ejendomme har kommunen desuden pligt til at foretage et årligt eftersyn for rotter.
Disse ejendomme kaldes tilsynspligtige ejendomme og omfatter:

- Ejendomme med erhvervsmæssigt dyrehold
- Ejendomme med primærproduktion af fødevarer og foder til dyr
- Ejendomme med opbevaring af foderstoffer til dyr, som anvendes til produktion af fødevarer til mennesker
- Ejendomme med opbevaring af planteprodukter, som anvendes til produktion af fødevarer til mennesker

Tilsynsbesøget udføres én gang årligt i perioden 1. oktober til 1. marts af den kommunale rottebekæmpelse. Norddjurs Kommune kan, hvis det vurderes relevant, udvide ordningen til andre ejendomme.
I dag omfatter ordningen cirka 590 ejendomme, der får et årligt besøg.

9. Vildtfodringspladser

Uhensigtsmæssig fodring af vildtet som eksempel krondyr, fasaner og andre dyr kan tiltrække rotter. Ofte er vildtfodringspladserne placeret i skovbrynet eller i udkanten af en mark, hvor der er gode gemmesteder for rotter. Vand, føde og skjul er alle forudsætninger for, at rotterne kan leve i et område. Det betyder, at rotterne forsvinder, hvis forudsætningerne mangler.

Norddjurs Kommune vil have opmærksomhed på pladserne, når vi besøger tilsynspligtige ejendomme eller landbrugsejendomme generelt.

Miljøstyrelsen har udgivet en pjece omkring fornuftig håndtering af vildtfodring: Pjece: Fodrer du for vildt – eller fodrer du rotter? - Miljøstyrelsen

10. Anholt

I mange år har Anholt været en rottefri ø. De første observationer af rotter på øen blev registreret i sommeren 2025. Efterfølgende har Norddjurs Kommune modtaget flere henvendelser om rotter på Anholt.
Under gunstige forhold kan et enkelt rottepar udvikle sig til over 800 individer på blot ét år. Derfor er det afgørende at iværksætte en effektiv bekæmpelse så hurtigt som muligt.
Anholt er kendt for sin unikke natur og rolige omgivelser. Øens beboere, gæster samt de lokale virksomheder er – på samme måde som grundejere og virksomheder på fastlandet i Norddjurs Kommune – garanteret en effektiv kommunal rottebekæmpelse.

Effektiv og ansvarlig indsats
Rotter skal bekæmpes effektivt for at forebygge sundhedsrisici og rottepåførte skader. Kommunens rottebekæmpelse er udliciteret til det private skadedyrsbekæmpelsesfirma Mortalin. Opgaven skal som minimum sendes i udbud hvert fjerde år.
Bekæmpelsen udføres ved hjælp af flere metoder. Som udgangspunkt anvendes giftfri metoder som for eksempel mekaniske fælder for at minimere miljøpåvirkningen af omgivelserne og den lokale fauna.
Ved konstatering af et stort rottetryk kan det dog være nødvendigt at anvende rottegift i overensstemmelse med gældende regler og sikkerhedsprocedurer.
Norddjurs Kommune tilbyder ikke sikringsordning mod rotter.

Forebyggelse som nøgleindsats
Forebyggelse er en forudsætning for at kunne holde rotterne ude af bygninger og anlæg. Det er afgørende, at grundejere og besøgende igangsætter og følger en række forebyggende tiltag, som skaber et miljø, hvor rotter ikke kan etablere sig.
Norddjurs Kommune vil gerne sikre, at alle, der bor på øen, har den nødvendige viden om forebyggelse og bekæmpelse af rotter. Derfor vil kommunen tilbyde en oplysningskampagne, der giver beboere, virksomheder og gæster på øen klar og praktisk information om, hvordan man forebygger rotteproblemer.

Affaldshåndtering – opmærksomhedspunkt
Affaldshåndtering på Anholt adskiller sig fra fastlandet, primært på grund af længere opbevaringsperioder, inden affaldet sejles til behandling på fastlandet. Selve håndteringen, indsamlingen og sorteringen foregår primært på øens eneste genbrugsplads. Dette stiller særlige krav til korrekt opbevaring og rengøring omkring affaldscontainere både hos grunderejere og også genbrugspladsen.
Håndtering og opbevaring af haveaffald bør genbesøges.
For at undgå rotteproblemer er det vigtigt, at der er tilstrækkelig information om disse udfordringer.

Logistik og beredskab
De begrænsede færgeafgange til og fra øen kan påvirke det praktiske arbejde med bekæmpelse af rotter. For at sikre et trygt miljø og kunne reagere hurtigt ved anmeldelser, foreslår Norddjurs Kommune, at en fastboende på Anholt opnår R-1 autorisation til rottebekæmpelse.

Succeskriterier:

- Reduktion af rotteforekomster

Grundejere og besøgende igangsætter og følger forebyggende tiltag, hvilket reducerer risikoen for rotteforekomst markant.

- Øget tryghed hos borgere og virksomheder

Oplysningskampagnen giver klar og praktisk viden, så alle ved, hvordan de kan forebygge rotteproblemet.

- Affaldshåndtering foregår med omhu

Affald opbevares korrekt, og der er fokus på korrekt håndtering af det.

- Ansættelse eller tilknytning af en person med R-1 autorisation, bosiddende på Anholt

En fastboende med R-1 autorisation sikrer, at rottebekæmpelse kan iværksættes straks uden afhængighed af færgeafgange.